

İntihar Konu Alan Yayınlar Üstüne Bir Çalışma*

I. Sayıl**, S. Azizoğlu**

Özet: Bugüne kadar ülkemizde intihar konusunda birçok çalışma yapılmıştır. Ancak tüm çalışmalarını derleyen bibliyografik bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu nedenle, bibliyografik bir çalışmanın intihar konusunda araştırma yapmak isteyenlere kaynak olabileceği düşüncesi ile, böyle bir çalışma amaçlanmıştır.

Çeşitli kaynaklar üzerinde yapılan tarama sonucu intihar konusunda ilk yazın tarihi olarak tesbit edilen 1932 yılı başlangıç olarak alınmıştır. Sonuçta bibliyografya 1932-1990 yılları arasında kapsar hale gelmiştir.

Çalışmada toplam 23 farklı kaynaktan yararlanılarak 80 farklı yazar ismi tesbit edilmiştir. Bu yazarlara ait yayın sayısı ise 134'tür.

Yayınlara yıllara göre dağılımı kıyaslanabilir olarak gözden geçirilmiş sonuçlar toplumsal tutum ve inançlar ile literatür bulguları doğrultusunda tartışılmıştır.

Summary: Many studies have been made up to date in the field of suicide in our country. Nevertheless, a bibliographical study which covers all research is not cited.

This study has been planned to create a bibliographic reference for research on suicide.

1932 has been determined to be the date of onset of the literature concerning suicide, thus, the bibliography covers the period 1932-1990.

80 authors in 23 references have been included in this study. These authors have been 134 publications.

The frequency per year of the research has been reviewed comparatively and the results have been discussed in accordance with the social attitudes beliefs and findings of the literature.

Yüz yılı aşkın bir süredir intihar konu alan yayınlar yapılmaktadır. 1897'de Emil Durkheim'in ünlü sosyolojik yapıtı (Le Suicide) dan bu yana konu çeşitli yönleri ile ele alınmıştır. Hemen hemen 80 yıl önce 1910'da Viyana Psikanaliz Enstitüsü, yıllık toplantısını intihar probleminin tartışmasına ayırmıştır. O günden bu yana özellikle son 25 yılda intiharların giderek artışı özellikle de 15-25 yaş grubunda yoğunlaşması, sorunu gündemde tutmuştur. Konuya ilişkin çeşitli dillerde pek çok yayın yapılmıştır.

Ülkemizde özellikle son yıllardaki gelişmeler doğrultusunda yabancı dilde basılmış yayınlara ulaşmak hiç de zor olmamaktadır. Ancak Türkiye'de yapılan çalışmalarını elde etmek adeta olanaksızdır. Bunda yapılan çalışmaların basılmamasının kuşkusuz önemi inkar edilemez. Örneğin Türkiye'de ilk intihar sempozyumu 1985'de Anadolu Üniversitesi'nin organizasyonu ile Prof. Dr. Durmuş Tekin tarafından Eskişehir'de gerçekleştirilmiş ancak 3 gün süren, çok değerli uzmanların katıldığı çalışmalar basılı yayın haline getirilmemiştir.

* XXVII Ulusal Psikiyatri Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

** A.Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi

A.Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak yaptığımız çalışmalarda yerli yayımlara ulaşmakta zorlanmakta oluşumuz nedeni ile Türkiye'de intihara ilişkin yayımları nicelik yönünden değerlendirmek üzere bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

YÖNTEM

Çalışma ulaşılabilen süreli yayınlar (dergi, mecmua, bülten v.b) ilgili kongre kitapları (psikiyatri, psikoloji v.b), Devlet İstatistik Enstitüsü yayınları (intihar istatistikleri), bilimsel yayın katalogları ve bibliyografik yayınlardan (Türkiye Makaleler Bibliyografyası, Makaleler Bibliyografyası, Tıp, Psikoloji ve Sosyoloji Yayınları Bibliyografyası) yararlanılarak hazırlanmıştır.

Çalışmada konuya ilişkin ulaşılabilen ilk yayın 1910 tarihli olup, araştırma 1900-1990 (dahil) zaman kesimine giren bilimsel, edebi, bibliyografik ve istatistiksel çalışmalar ve makale türü yayınları içermektedir.

Yurt içi yayın organlarında yayınlanan çalışmalar değerlendirmeye alınmış Türkiye'de hazırlanarak yurt dışı bilimse kongrelerde sunulan ve yayınlanan çalışmalar ise sunulan ve yayınlanan yerde kaynakça gösterilmiştir.

Çalışmada yayınlanmamış bildiri, tez, seminer ve ders notlarına da yer verilmiştir.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan, 1900-1990 (dahil) zaman kesimine giren intihar konulu yayın sayısı 183 olarak saptanmıştır. Bunlardan 73'ü makale türündedir. Bilimsel çalışma nitelikli yayınların 62'si araştırma, 15'i tez, 3'ü kitap ve 7'si ders notu (seminer) dir. İntiharı konu alan 8 edebi çalışma saptanmıştır.

Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından 1962 yılından itibaren derlenmekte olan İntihar İstatistikleri 1975 yılından itibaren ayrı bir yayın olarak çıkmaktadır. Çalışmada konuya ilişkin periyodik bir yayın olarak bunlara da yer verilmiştir (Tablo I).

TABLO I: Yayın Türlerine Göre Dağılım

Yazının Türü		Sayı	Toplam	
MAKALELER	Orijinal	61		
	Bilimsel	8	73	
	Magazin	4		
BİLİMSEL ÇALIŞMALAR	Bildiri-Araştırma	62		
	Tez	15	87	
	Kitap	2		
		Orijinal	1	
	Ders notu (seminer)	6		
	Çeviri	1		
EDEBİ ÇALIŞMALAR	Kitap	1		
		Orijinal	1	8
		Çeviri	1	
	Dergi	4		
	Orijinal	2		
	Çeviri	2		
İNTİHAR İSTATİSTİKLERİ		15	15	
	TOPLAM	183	183	

Çalışma sonucu elde edilen 183 yayının türlerine göre dağılımı aşağıda verilmiştir:

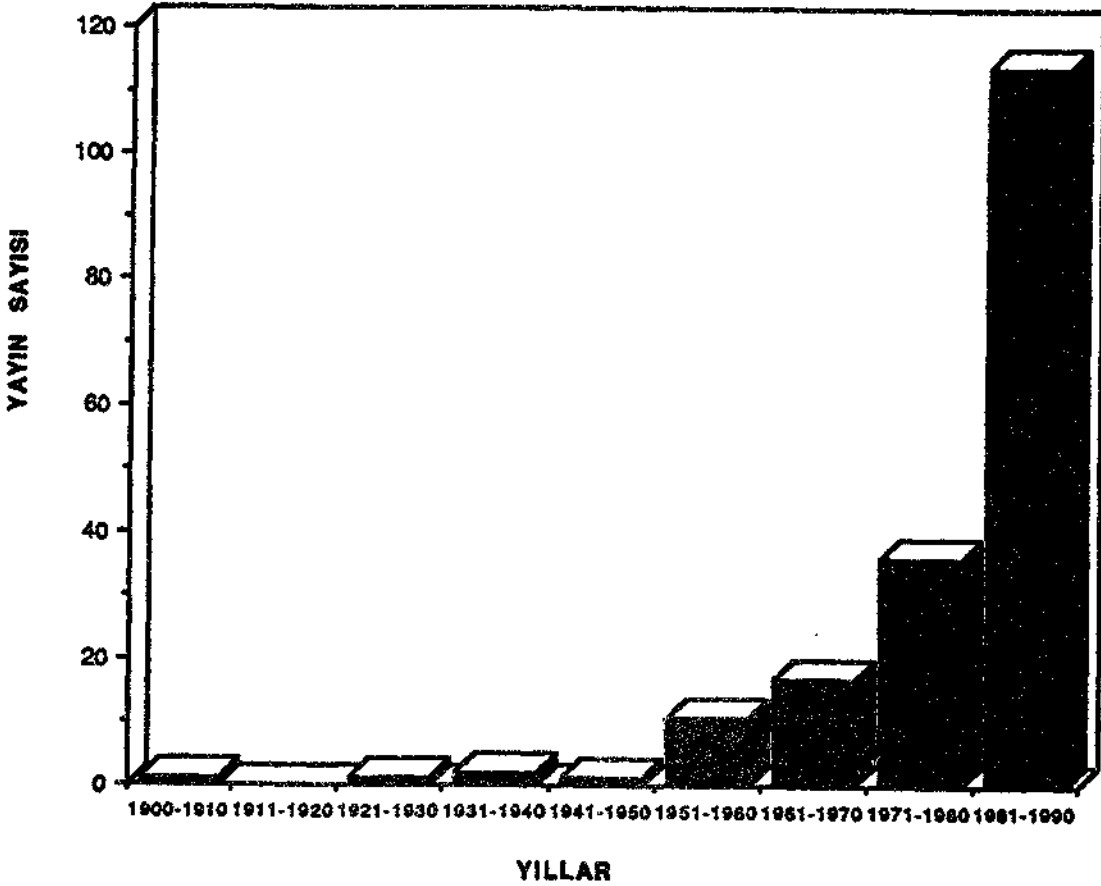
Yazarlara göre yayınların sayısal dağılımına baktığımızda 128 yazarın tek, 16 yazarın 2, 9 yazarın 3, 5 yazarın 4, 2 yazarın 5, 4 yazarın 6 ve üzerinde yayını olduğu görülmektedir.

Yayınların onar yıllık sayısal dağılımı yapıldığında ise (Şekil 1) yayın sayısının giderek arttığını aynı zamanda 1950'den sonra bu artışın daha da belirginleştiği ve

1980-1990 yılları arasında en yüksek sayıya ulaştığı görülmektedir.

TARTIŞMA

İntihar olgusu çok boyutlu bir konu olarak dikkati çekmektedir. Sosyolojik, psikolojik, biyolojik yönleri yanısıra edebi türden ve aktüalite türü yayınlara da konu olmuştur. Ülkemizde konuya ilişkin yayınlarda bu özellik görülmektedir.

Şekil 1: Yayınların Sayısal Dağılımı

Ülkemizde intiharı konu alan yayınların ancak 1950'lerden sonra dikkat çekici artışı ise konuya ilişkin toplumsal tutum ve inançlarla açıklanabilir. İntihar olgusunun "tabu" sayılabilecek konumu konuya ilişkin çalışma ve yayınları engelleyici bir faktör olarak değerlendirilebilir (Sayıl ve Ark, 1988).

Ayrıca basını kontrol altına alan kanun maddelerinin varoluşu da intihar konusuna toplumsal bakışın kanunlara bir yansıma olarak düşünülebilir (Basın kanunu 1950).

Bu engellerin yanısıra çalışma sırasında Türkçe yayınları ulaşmakta güçlüğüümüz de yapılan yayınların, ilgili kurumlara ulaştırılmaması ve kayda geçmemesine bağlı bir sonuçtur.

KAYNAKLAR

Basın Kanunu 15.7.1950 tarih ve 5680 sayılı kanunun 26.11.1960 tarih ve 143/1 maddesi ile değişik 32 maddesi

Sayı, I. Pekyardımcı, C., Sözer, Y., Evrengöl, A., Tuğcu, N., Ayhan, Ö. (1988) Toplumda İntihar Olgusuna karşı tutum ve İnançlar üstüne bir Araştırma XXIV. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bültenel çalışmaları. Udk SAYPA Yay.

Sayı, I. Azizoglu S. (1991) Türkiye'de İntihar Olgusu. Bibliyografya A.Ü. Psikiyatrik Kriz Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayını Yayın No: 1 Ankara.